

Preek van Kees de Graaf

Lezen: I Korintiërs 1:10-17 en I Korintiërs 3: 1-9

Tekst 1 Korintiërs 3:10-17.

10 Overeenkomstig de taak die God mij uit genade heeft opgelegd, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, en anderen bouwen daarop voort. Laat ieder erop letten hoe hij bouwt, 11 want niemand kan een ander fundament leggen dan er al ligt – Jezus Christus zelf. 12 Of er op dat fundament nu verder wordt gebouwd met goud, zilver en edelstenen of met hout, hooi en stro, 13 van ieders werk zal duidelijk worden wat het waard is. Op de dag van het oordeel zal dat blijken, want dan zal het door vuur aan het licht worden gebracht. Het vuur zal laten zien wat ieders werk waard is. 14 Wanneer iemands bouwwerk blijft staan, zal hij worden beloond. 15 Wanneer het verbrandt, zal hij daarvoor de prijs betalen; hijzelf zal echter worden gered, maar door het vuur heen. 16 Weet u niet dat u een tempel van God bent en dat de Geest van God in uw midden woont? 17 Indien iemand Gods tempel vernietigt, zal God hem vernietigen, want Gods tempel is heilig – en die tempel bent u zelf.

Thema: “Gaan voor goud op het fundament”.

“niemand kan een ander fundament leggen dan er al ligt – Jezus Christus zelf” is een tekst waar je flink mee aan de haal kunt gaan. Het is niet moeilijk om als volgt te redeneren: “Het fundament – Christus – ligt er al. Dat fundament heeft Paulus gelegd en daar kan niemand wat aan veranderen. Wat er ook gebeurt, wat voor opbouw je ook op het fundament zet, het maakt strikt genomen niets uit, want dat fundament zal altijd blijven bestaan. Of de opbouw die je op het fundament zet, nu van deugdelijk materiaal is – goud, zilver, edelstenen – of van minder deugdelijk materiaal – hout – of zelfs van bijzonder ondeugdelijk materiaal - hooi of stro – is wel belangrijk, als je jezelf maar realiseert dat het aan het einde van de rit uiteindelijk niet zo veel uitmaakt. Als straks het vuur van het eindgericht er overheen gaat, dan blijft wat tegen het vuur bestaand is staan op het fundament en de rest brandt af. Het is natuurlijk heel pijnlijk dat jouw opbouw afbrandt, dat zal de nodige teleurstelling opleveren maar uiteindelijk zul je zelf wel gered worden, al is het ook door vuur heen. Maar aan het einde van de rit niet getreurd: eind goed, al goed. Natuurlijk moet je je uiterste best doen om een zo goed mogelijke opbouw op het fundament te zetten. Maar als het over de opbouw van anderen gaat, dan moet je voorzichtig zijn. Geef een ander de ruimte om naar hartenlust allerlei mooie dingen op het fundament te zetten. Ga al die bouwwerken niet vroegtijdig veroordelen, en zeker niet voortijdig afbranden. Als je het werk van anderen wél voortdurend beoordeelt en vervolgens ook veroordeelt, dan draag je bij aan die eindeloze stroom van conflicten, ruzies en gekissebis, die in de loop van de eeuwen

al heel veel kerkscheuringen veroorzaakt heeft en nog zal gaan veroorzaken. De kerk, het lichaam van Christus is al zo uiteengescheurd in duizenden richtingen en denominaties. Maak het niet nóg erger en stop met het bekritisieren van het werk van een ander. Beoordeel daarom alleen je eigen werk en wacht voor de rest rustig de grote dag af want dan zal blijken hoe jouw werk en dat van anderen erbij staat.”.

In een dergelijke redenering zitten argumenten die - om in de terminologie te blijven – “hout” snijden. Want Paulus heeft gelijk. Christus houdt Zijn kerk in leven, en omdat die kerk in leven blijft, blijft het fundament van de kerk, Christus, ook altijd bestaan. Dat zingen we ook in Gezang 119:

“De kerk van alle tijden kent slechts één vaste grond: ’t is Christus die door lijden Zijn volk aan Zich verbond” . Dat vaste fundament Christus, blijft alle eeuwen en tijden rots vast staan en daarom ook de opbouw, de kerk: *“ hoe ook bespot, verdrukt, door dwalingen omgeven, verscheurd, uiteengerukt”*. Christus heeft als fundament de kerk een duidelijke belofte meegegeven: *“De poorten van het dodenrijk zullen mijn gemeente niet overweldigen”* (Mat. 16:18).

Maar ook al blijft de kerk altijd bestaan, dat wil nog niet zeggen dat de kerk *overal* zal blijven bestaan waar zij eens tot leven kwam. Want als Christus niet langer de baas is in de kerk en er dus niet meer op het fundament Christus gebouwd wordt in die kerk, dan trekt Christus zich terug uit die kerk. De kandelaar wordt dan van zijn plaats weg genomen, heet dat dan. (Openbaring 2:5). Dat is gebeurd met veel kerken. Bijv. In veel landen in Noord Afrika waren de eerste eeuwen veel christelijke kerken. Die kerken zijn bijna allemaal weggevaagd. Hetzelfde dreigt nu hier in het westen te gebeuren. De secularisatie sleurt heel veel kerken met zich mee de afgrond in. Dat is een buitengewoon verdrietige zaak, ook al staat daar tegenover dat elders, bijv. In het Verre Oosten de kerk juist tegen de verdrukking in groeit als kool. Het kerk vergaderend werk gaat door en dat werk komt ook af, daar hoeven we niet over in te zitten, als het hier niet is, dan wel elders. Laat dat onze troost zijn, nu het zo donker om ons heen aan het worden is.

De vraag die hier nu levensgroot opdoemt is deze: wanneer kan je nu zeggen dat iemand bouwt op het fundament Christus en wanneer niet? Kan er een duidelijke streep getrokken worden: tot hier toe en niet verder. Want zoveel is wel duidelijk uit de woorden van Paulus dat als iemand bouwt op het fundament Christus, dan mogen anderen dat bouwwerk niet afbranden. Je moet het laten staan, ook al vind je het maar niets. Maar als blijkt dat iemand *niet* op het fundament aan het bouwen is en door zijn of haar bouwsel het fundament aantast, ja dan moet je op de ketting springen om het fundament beschermen tegen aantasting. Anders stort het hele gebouw in. Maar hoe bepaal je dat?. Wat in de beleving van de één aantasting van het fundament is, is in de beleving van een ander juist een prachtige versiering en versterking voor dat fundament. Ik moet eerlijk toegeven dat ik dit

een heel moeilijke vraag vind. Misschien helpt het om eerst maar eens te kijken naar het verband waarin Paulus deze woorden gebruikt.

We zien in de gemeente van Korinthe een fenomeen dat we ook vandaag maar al te goed kennen. Partij vorming. En het kenmerkende van partij vorming is dat het niet gaat om de inhoud, de boodschap van de partij, maar om de partijleider. Het gaat om de uitstraling, het charisma van de partijleider. Dat zie je vandaag in de politiek. Als een politiek leider geen charisma of uitstraling heeft, dan kan de partij het wel schudden, ook al is de inhoud van het partij programma nog zo goed. Heb je als leider dat charisma wél, dan volstaan een aantal oneliners, vaak zonder échte inhoud, om hele volksstammen aan je te binden. Feitelijk wordt dan geen partij gekozen maar een partijleider.

In allerlei kerkelijke stromingen en groeperingen, vooral in Amerika, zie je datzelfde verschijnsel. Om een geestelijk leider, een soort van goeroe, wordt een kerk gebouwd. De geestelijk leider met zijn geweldige uitstraling, met zijn welsprekendheid en charmante maar vaak ook dwingende optreden, trekt alle aandacht naar zich toe. Er groeit in no time rondom de persoon van de geestelijk leider een mega kerk met vele duizenden leden. Valt de geestelijk leider echter weg, om wat voor reden dan ook, dan valt ook bijna altijd de schare volgelingen uiteen.

Partij vorming in de gemeente van Korinthe zorgde voor een enorme verdeeldheid en jaloezie. De gemeente dreigde er door uiteengescheurd te worden. Iedereen had daar in de gemeente zijn of haar eigen favoriet, om het in de taal van vandaag te zeggen: zijn of haar eigen Twitter volgelingen. De één zegt: *"Ik ben van Paulus"*, een ander *"Ik van Apollos"* een derde *"Ik van Kefas"* en een vierde *"Ik van Christus"* (1:12). Je zult je wellicht afvragen: *"Als ik van Christus ben, dan is het toch goed?"*. Nou, mooi niet! Je kunt wel zeggen: *"maar wij, wij volgen Jezus"* maar dan sluit je anderen in de gemeente uit, die volgen in jouw ogen Jezus dan *niet*, en dan ben je even verkeerd bezig als al die andere partijgangers.

Als het over partij vorming gaat, dan spitst zich dit in ons tekst hoofdstuk toe op de verhouding tussen Paulus en Apollos. Wie is die Apollos? Apollos, een jood afkomstig uit Alexandrië, verkondigde enige tijd het evangelie in Korinthe. Uit het boek Handelingen vernemen we dat hij met groot enthousiasme de leer van Jezus verkondigde. (Handelingen 18:25). Hij deed dit zo goed dat hij er zelfs in slaagde om de Joden in het openbare debat de les te lezen, omdat hij op grond van de Schrift wist aan te tonen dat Jezus de Messias is. Echt een man met én kennis, én charisma, én overtuigingskracht. Als politiek debater zou hij het vandaag in de peilingen heel goed doen.

En het optreden van Paulus dan? De aanhangers van de "tegenpartij" in Korinthe hadden er geen hoge pet van op: *"In zijn brieven slaat hij weliswaar een gewichtige en imponerende toon aan, maar zijn persoonlijk optreden is zwak en wat hij zegt heeft weinig te betekenen"* (2 Kor. 10:10). Paulus wordt hier weg gezet als een zwakkeling met maar weinig charisma.

Hoe reageert Paulus hierop? Enerzijds in de richting van al die partijgangers heel krachtig

alsof hij zegt: “wacht maar eens even af totdat ik bij jullie ben, dan zal ik jullie nog wel eens een poepje laten ruiken”. (2 Kor 10:11). Anderzijds is het zo dat Paulus zich hier *niet* laat meeslepen om, net als zijn tegenstanders dat gewend zijn om te doen, zich te profileren ten koste van andere voorgangers en predikers. Hij gaat *niet* meedoen met die richtingen strijd. Als je dat doet, zegt hij, dan ben je nog een onbekeerd mens. Hij gaat Apollos niet afvallen. Hij gaat Apollos *én* zichzelf relativeren. Lees maar:

“Wat is Apollos eigenlijk? En wat is Paulus? Zij zijn niet meer dan dienaren die u tot geloof hebben gebracht, beiden op de wijze die de Heer hun heeft geschonken. Ik heb geplant, Apollos heeft water gegeven, maar God heeft doen groeien. Het is niet belangrijk wie plant of wie begiet; alleen God is belangrijk, want hij doet groeien. Wie plant en wie begiet hebben hetzelfde doel, al worden ze ieder apart beloond overeenkomstig de moeite die ze zich hebben gegeven” (1 Kor. 3:5-9).

Dit zijn gouden woorden van Paulus. Hij wijst al dat haantjes gedrag af en maakt het ondergeschikt aan de grote zaak van Jezus Christus waarvoor hij echt wil gaan. Daarvoor wil hij persoonlijk inleveren. Hij wil zich niet profileren ten koste van Apollos. Hij zegt niet tegen Apollos: “Ik heb het hier voor het zeggen want ik heb hier deze kerk geplant en jij hebt alleen maar hand en span diensten verricht”. Nee, Paulus laat merken dat zonder de zegen van God, zonder het werk van de Heilige Geest, Paulus en Apollos niets kunnen laten groeien. Het is alleen maar genade als God je inschakelt om te planten en te begieten op Zijn akker. Als *dienaar* en niet als heerser. Daar is Christus Paulus in voor gegaan. En met *die* houding is Paulus nu het fundament gaan leggen in Korinthe. Dat doet hij als een *“kundig bouwmeester”* – letterlijk staat er in het Grieks: “als een wijze architect”. Deskundigheid is dienaar schap.

Het beeld verandert nu. Werd de gemeente eerst vergeleken met een akker waarop Paulus en Apollos hebben geplant en begoten, nu wordt de gemeente vergeleken met een bouwwerk van God. Paulus heeft het fundament voor dat bouwwerk gelegd. Dat fundament is Jezus Christus. Anderen bouwen erop voort. Maar daarbij gaat het nu bij het bouwen niet om deskundigheid, in de zin van sprekersgaven, charisma, uitstraling, kennis van de Schriften enz. maar om de *houding* van de architect Paulus *én* van hen die voortbouwen op het fundament. Er staat daarom niet: “Laat ieder erop letten **wat** hij bouwt” maar “**hoe** hij bouwt”.

De vraag toen en nu is daarom: Hoe ben je bezig? Wat is je houding? Is die houding op het fundament Christus gericht? Heb je – om een oud woord te gebruiken – de “gezindheid” van Christus?(Fil 2:5). Die gezindheid is: dienen en nog eens dienen. In dat dienen zoek je *altijd* de *ander* en acht je de *ander* belangrijker dan jezelf. Doe je dat *niet* dan is dienen geen dienen meer maar wordt het gemakkelijk heersen. Het sleutelwoord is daarom: “samen”. Als je voor “goud” wilt gaan op het fundament, dan kan dat alleen maar als je dat *samen* doet in eensgezindheid. Ga je in je eentje aan de slag, dan gebeuren er gegarandeerd

ongelukken. Niet voor niets zei God over torenbouwers van Babel dat *“niets van wat ze denken te doen voor hen onuitvoerbaar zal zijn”* (Gen. 11:6). Ze spraken elkaars taal en daarom waren ze samen tot grote dingen in staat. Het fundament waarop de torenbouwers van Babel bouwden was echter fout, de torenbouwers wilden voor *zichzelf* een naam vestigen; daarom verbrak God hun eensgezinde samenwerking door hun taal te verwarren. Toen werd het 'ieder voor zich', met als resultaat dat de bouw uiteindelijk op een fiasco uitliep.

Pas dit nu eens toe wanneer het fundament wél goed is. Dat fundament is alleen goed wanneer Christus het fundament is. Als dat fundament Christus is *en* er wordt eensgezind samengewerkt op dat fundament, dan is niets meer onmogelijk! God is dan *“bij machte om door de kracht die in ons werkt oneindig veel meer te doen dan wij vragen of beseffen”* (Efeze 3:20). Dan komt er gegarandeerd goud en edelgesteente op dat fundament te staan!

Dus is dit het antwoord op de vraag hoe we moeten bouwen: op Jezus Christus! Je zegt misschien: *“Dit klinkt behoorlijk cliché matig; ik heb dit al zo vaak gehoord. Dit is zo vaag, maak het nu eens concreet, geef nu eens precies aan wat goed is en wat niet en wat we moeten doen en nalaten”*. Er zijn vandaag veel gelovigen die hunkeren naar de tijd toen er vanaf de kansel elke zondag duidelijke instructies werden gegeven: dit doe je wel en dat doe je niet en als we in gebreke bleven dan werden we geacht elkaar daarop aan te spreken. Daar bleef het gesprek dan ook vaak bij. Dat leek een radicale Bijbelse geloofshouding. Toch is dat niet zo. Het is juist een teken van onvolwassenheid als we elke stap die we zetten in regels willen vastleggen. Wie kinderen opvoedt die weet dat je kinderen duidelijke regels moet stellen. Anders leren ze het nooit en wordt het een chaos. Die 'kinderlijke' geloofshouding moest Paulus helaas ook constateren in de gemeente van Korinthe. We hebben gelezen: *“ik sprak tot niet meer dan kinderen in het geloof in Christus, ik heb u melk gegeven, geen vast voedsel, daar was u niet aan toe. En ook nu nog niet, want u bent nog gebonden aan de wereld. Wanneer u afgunstig en verdeeld bent, dan bent u toch gebonden aan de wereld, dan leeft u toch als ieder ander?”* (3:1-3).

We herhalen de vraag: bouwen op Jezus Christus. Hoe doe je dat? Dat is in de eerste plaats Hem leren *kennen* en de kracht van Zijn opstanding (Fil. 3:10). Je leert Hem kennen door je hart aan Hem te geven. Hij heeft je zo lief gehad dat Hij de dood voor jou is ingegaan om in jouw plaats te boeten voor al je zonden. Zijn hemelse positie, vol van Goddelijke glans en luister, heeft hij vrijwillig opgegeven om een slaaf te worden, om zo jou tot koning te kunnen maken. Hij heeft de dood aan het kruis overwonnen en Hij geeft je eeuwig leven. Maar Hij heeft nu aan de rechter hand van God alle macht in handen. Hij regeert door Zijn Geest ook nu jouw leven. Zie, hoe lief Hij jou heeft!

Als je jezelf aan *die* geweldige Heer en Verlosser overgeeft, als je dag en nacht dicht bij Hem leeft en al Zijn goedheid liefde en trouw overdenkt dan gaat er iets geweldigs gebeuren. Door het gebed, door je op Christus te concentreren, groeit je liefde tot Christus en je

naaste. Tegelijkertijd groeit ook je inzicht zodat je, zoals Paulus het zegt in Filippenzen 1: 10, *"kunt onderscheiden waarop het aankomt"*. Als je met *die* houding op het fundament gaat bouwen dan gebeuren er geweldige dingen. "Onderscheidingsvermogen" betekent dat je je realiseert dat je alleen maar iets goeds kunt bouwen op het fundament als je het *samen* bouwt. Niet eigenwijs zijn, en eigen bouwsels willen neerzetten op het fundament, die zullen straks van hooi en stro blijken te zijn. Onderscheiden waarop het aankomt, betekent dat je steeds meer een neus krijgt voor wat belangrijk is en wat niet. Omdat je zo vol van Christus bent, komt er ruimte voor anderen en ga je het bouwwerk van een ander niet afbranden, nee je gaat in gesprek: hoe kunnen we het samen beter doen? Je wordt verlost van alle angst en krampachtigheid en wantrouwen. De liefde drijft de angst uit. Je bent niet meer bang voor nieuwe dingen omdat ze nieuw zijn. De tijden veranderen. De cultuur ook. Dat gaat niet buiten God om. Nieuwe wegen inslaan betekent voortbouwen op wat er al is, maar ook loslaten en vertrouwen hebben, dat als je samen hecht aan het fundament verbonden bent, je samen ook goede dingen kunt bouwen op het fundament; bouwsels die tegen het komende oordeelsvuur bestand zijn.

We stelden dat het "hoe" van het bouwen op het fundament belangrijker is dan het "wat". Zit het met het "hoe" goed dan hoeven we voor het "wat" niet bang te zijn, en kunnen we dat met een gerust gemoed overgeven aan het oordeel van God. "Ieder zij in zijn eigen gemoed ten volle overtuigd" heet dat met een oud woord. Net als Paulus weerstaan we de verleiding om precies aan te geven wat nu precies wél en niet toelaatbaar is als bouwwerk op het fundament Christus.

"Hoe" is belangrijker dan "wat". Maar daarmee is "wat" nog niet *onbelangrijk* geworden. Want ons tekstgedeelte eindigt met een ernstige waarschuwing: *"Weet u niet dat u een tempel van God bent en dat de Geest van God in uw midden woont? Indien iemand Gods tempel vernietigt, zal God hem vernietigen, want Gods tempel is heilig – en die tempel bent u zelf"*. Je kunt dus niet zomaar wat in je eentje gaan rotzooien op dat fundament. Dat is levensgevaarlijk! We hebben te maken met de *Heilige* Geest die in ons midden woont en in onszelf. We treden op heilige grond. Bouwen op het fundament is tegelijkertijd werken op heilige grond. We hoeven niet bang te zijn, maar daarom is het wel uitkijken geblazen! We moeten met ontzag voor Hem en met grote eerbied vervuld op dat fundament aan het werk gaan.

Tenslotte dit. Er ligt een duidelijke bouwstructuur klaar: Filip. 4: 8 zegt in de NGB Vertaling: *"Al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig, al wat rein, al wat beminnelijk, al wat welluidend is, al wat deugd heet en lof verdient, **bedenkt** dat "*. Je mag het samen *bedenken*. Dit woord schept ruimte én verantwoordelijkheid. Er ligt *geen* blauwdruk voor klaar. Maar.... als je samen doet wat hier staat, verdien je lof en ga je voor goud op het fundament!

Amen.

